

هفت تکلیف راهبردی

بسم الله الرحمن الرحيم

ملت سرافراز ایران! چهلمین روز شهادت جمعی از هم‌میهنان عزیزمان، که در میان آنان سرداران با کفایت نظامی و دانشمندان برجسته‌ی هسته‌نی بودند، فرارسید. این ضربه را گروه حاکم خبیث و جنایتکار صهیونی که دشمن زل و عنود ملت ایران است وارد آورد. بیشک فقدان فرماندهانی چون شهیدان باقری و سلامی و رشید و حاجی زاده و شادمانی و دیگر نظامیان، و دانشمندی چون شهیدان طهرانچی و عباسی و دیگر دانشمندان، برای هر ملتی سنگین است. اما دشمن ابله و کوتاه‌بین به هدف خود نرسید. آینده‌نشان خواهد داد که هر دو حرکت نظامی و علمی شتابنده‌تر از گذشته به سمت اقیانای بلندپیش خواهد رفت انشاءالله. شهیدان ما خود را هرگز برکنده بودند که گمان دستیابی به مرتبه‌ی والی شهادت در

آن کم نبود و سرانجام به آنچه آرزوی همه‌ی فداکاران است رسیدند: براتان گوارا باد! امانا ناگواری آن برای ملت ایران بویژه خانواده‌های شهیدان و بویژه کسانی که آنان را از نزدیک می‌شناختند سخت و تلخ و سنگین است. در این حادثه نقاط درخشانی را نیز برپوشی میتوان دید. اولاً تحمل و صبوری و استحکام روحیه‌ی بازماندگان که در نوع خود جز در تحولات جمهوری اسلامی ایران دیده نشده است. ثانیاً استقامت و ثبات دستگام‌های زیر امر شهیدان، که نگذاشتند این ضربه‌ی سنگین، فرصت‌ها را سلب و در حرکت آنان وقفه ایجاد کند. و ثالثاً شکر و پایبندی معجزه‌آسای ملت ایران که در اتحاد و استحکام روحی و عزم‌راسخ آنان بر ایستادگی بگیاچه در میدان به ظهور رسید. ایران اسلامی در این حادثه یک بار دیگر استواری

بین خود را نشان داد. دشمنان ایران آهن سرد می‌کوبند. ایران اسلامی به توفیق الهی روز به روز قویتر خواهد شد باذن الله. مهم آن است که ما از این حقیقت، و از تکلیفی که از سوی آن پر دوش ماست غفلت نکنیم. حفظ اتحاد ملی و وظیفه‌ی یکپارگی ما است. شتاب لازم در پیشرفت دانش و فناوری در همه‌ی بخش‌ها و وظیفه‌ی نخبگان علمی است. حفظ عزت و آبروی کشور و ملت، تکلیف بی‌اغماض گویندگان و قلم‌زنان است. مه‌جز کردن روز افزون کشور با ابزارهای حراست از امنیت و استقلال ملی، وظیفه‌ی فرماندهان نظامی است.

جدیت و پیگیری و به نتیجه رساندن کارهای کشور وظیفه‌ی همه‌ی دستگاه‌های مسئول اجرائی است. هدایت معنوی و نورانی کردن دلها و توصیه به صبر و سکینه و ثبات مردمی و وظیفه‌ی حضرات روحانی است. و حفظ شور و شوق و شعور انقلابی و وظیفه‌ی یکپارگی ما و بویژه جوانان است. خدای عزیز رحیم همگان را موفق بدارد. درود بر ملت ایران و سلام بر جوانان شهید، بر بانوان و کودکان شهید، و بر همه‌ی شهیدان و داغداران آنان. والسلام علیکم ورحمة الله سید علی خامنه‌ای | ۳ مرداد ۱۴۰۴

نصف اقتصاد را در دست بگیرد

چارسوق

۷۰۷۹۴ مگاوات

مقایسه اوج مصرف برق در تابستان سال جاری با سال گذشته

۶۹۴۶۰ مگاوات

تابستان امسال ۱۳۳۴ مگاوات مصرف برق کمتر با خاموشی سراسری در همه جای ایران

تابستان پارسال مصرف برق بالاتر نسبت به امسال بدون یک ساعت خاموشی

میانگین اوج مصرف برق از ۴ تیر تا ۲ مرداد ۱۴۰۴

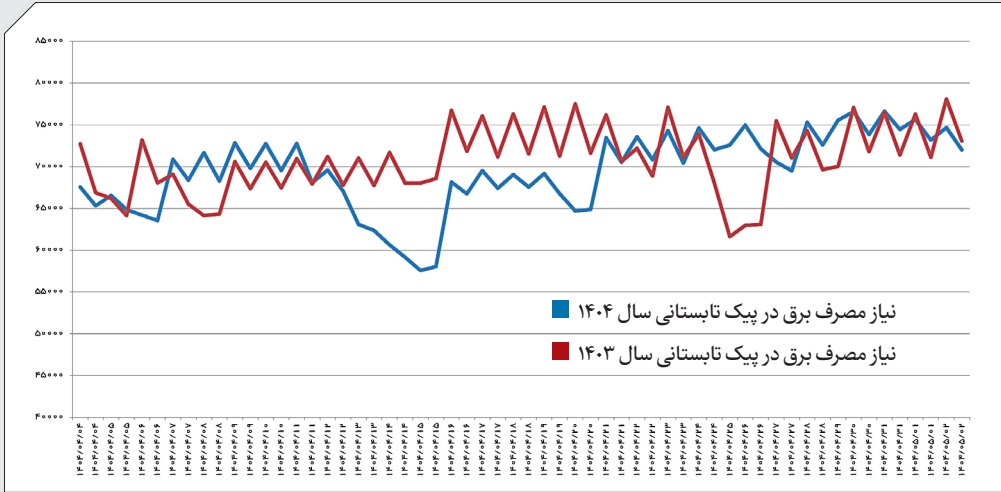
میانگین اوج مصرف برق از ۴ تیر تا ۲ مرداد ۱۴۰۳

بررسی چارسوق نشان داد

تداوم خاموشیها با وجود مصرف کمتر برق نسبت به پارسال

مصرف برق کمتر از سال قبل است

برخلاف تبلیغات مسئولان وزارت نیرو که افزایش شدید مصرف برق در سال جاری را عامل بحران خاموشی‌ها جلوه می‌دهند، آمارهای رسمی نشان می‌دهد اوج مصرف برق در روزهای گرم سال جاری حتی از مدت مشابه سال قبل کمتر است. در حالی که دولت سیزدهم با مدیریت جهادی در وزارت نیرو به گونه‌ای عمل کرد که حتی یک ساعت خاموشی سراسری و نوبتی در کشور اعمال نشد، دولت چهاردهم به علت ضعف مدیریت وزارت نیرو و مجبور به تحمیل خاموشی‌های سراسری به مردم در اوج گرما شده است. آمارهای رسمی از مصرف برق کشور بیانگر آن است که در ۲ روز اول مردادماه اوج مصرف برق امسال به طور متوسط ۷۶۲ مگاوات کمتر از مدت مشابه سال قبل بوده است. همچنین در ۳۰ روز اخیر (۴ تیرماه تا ۲ مرداد) میانگین اوج مصرف برق ۶۹۴۶۰ مگاوات

بوده است در حالی که میانگین اوج مصرف برق در سال گذشته ۷۰۷۹۴ مگاوات بود؛ یعنی در یک ماه اخیر اوج مصرف برق ۱۳۳۴ مگاوات کمتر از سال قبل بوده است. اما همانطور که مردم فراموش نکرده‌اند در سال گذشته حتی یک ساعت هم قطع برق سراسری و نوبتی اعمال نمی‌شد اما امسال خاموشی‌های ۲ ساعته و حتی بیشتر در سراسر ایران در حال اعمال است و مردم را دچار مشکلات شدیدی کرده است. محمد عنایتی نجف‌آبادی کارشناس صنعت برق علت خاموشی‌های سراسری در سال جاری با وجود کاهش مصرف برق نسبت به پارسال را کاهش تولید واقعی برق شامل نیروگاه‌های حرارتی، صنایع، تولید پراکنده و تجدیدپذیری دانست. بنابراین علت بحران خاموشی‌ها در تابستان سال جاری چیزی جز سوء مدیریت در وزارت نیرو نیست و مباحثی هم که درباره رشد شدید مصرف برق مطرح می‌شود فقط فرافکتی جهت انحراف افکار مردم بوده است.

فشار اصلاح طلبان برای سیاسی کردن نظام مهندسی

در دولت حسن روحانی، سازمان نظام مهندسی ساختمان به محلی برای فعالیت‌های سیاسی تبدیل شد و مداخلات سیاسیون در تعیین مدیریت این سازمان، سبب ضربه کاری به این نهاد کاملاً فنی شد. اکنون هم در دولت چهاردهم خبرهای رسیده حاکی از آن است که اصلاح طلبان با فشار با دولت خواستار مداخله در تعیین هیات مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان شده‌اند. به نظری می‌رسد هدف اصلاح طلبان از این فشارهای سیاسی، انتخاب پیروز حناچی به عنوان رئیس سازمان نظام مهندسی است. گویا این چهره اصلاح طلب قصد دارد سازمان نظام مهندسی را به پلی برای فتح انتخابات شورای شهر و بازگشت مجدد به شهرداری تهران تبدیل کند.

۱۶ راهکار عملی برای مهار گرانی

در یک سال اخیر که دولت چهاردهم بر سر کار آمده، شتاب تورم شدید شده است. نرخ ارز که در ۲ سال پایانی دولت سیزدهم تثبیت شده بود، در دولت چهاردهم با اتخاذ سیاست‌های اشتباه توسط عبدالناصر همتی وزیر معزول اقتصاد با شدیدترین جهش مواجه شد و تبعات آن را در گرانی همه کالاها اساسی شاهد هستیم. این در حالی است که ۱۳۱ نماینده مجلس در ابتدای دولت چهاردهم در نامه‌ای به مسعود پزشکیان نسبت به اتخاذ چنین سیاست‌های اقتصادی که تبعات گرانی به دنبال دارد هشدار داده بودند اما به آن نامه بی‌توجهی شد. اکنون در یک سالگی مجلس، دکتر حسین صمصامی، نماینده اقتصاددان مجلس ۱۶ راهکار برای مهار گرانی‌ها به دولت ارائه کرده است.

جوابیه روابط عمومی وزارت اقتصاد به روزنامه چارسوق

گرفته است. در سال ۲۰۱۵، ایران و گروه ۵+۱ به توافق دست یافتند و ایران اجازه یافت تا صادرات و واردات سلاح داشته باشد. در مقابل، ایران متعهد شد که از توسعه سلاح‌های هسته‌ای خودداری کند و بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی از تأسیسات هسته‌ای ایران بازدید کنند. این توافق تکمیل‌کننده توافق لوزان بود.

در آستانه دهمین سالگرد امضای توافق هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ (آمریکا، بریتانیا، فرانسه، روسیه، چین و آلمان) تهدیدات اروپا برای فعال کردن مکانیسم ماشه یا همان استنبط مطرح شده است. این تهدیدات به ویژه پس از تغییر رویکرد ایران در همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران در ژوئن ۲۰۲۵ شدت

مگر تحریمی لغو شده بود که بازگشت مکانیسم ماشه برای ما مهم باشد؟

فشار اصلاح طلبان برای سیاسی کردن نظام مهندسی

در دولت حسن روحانی، سازمان نظام مهندسی ساختمان به محلی برای فعالیت‌های سیاسی تبدیل شد و مداخلات سیاسیون در تعیین مدیریت این سازمان، سبب ضربه کاری به این نهاد کاملاً فنی شد. اکنون هم در دولت چهاردهم خبرهای رسیده حاکی از آن است که اصلاح طلبان با فشار با دولت خواستار مداخله در تعیین هیات مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان شده‌اند.

به نظر می‌رسد هدف اصلاح طلبان از این فشارهای سیاسی، انتخاب پیروز حناچی به عنوان رئیس سازمان نظام مهندسی است. گویا این چهره اصلاح طلب قصد دارد سازمان نظام مهندسی را به پلی برای فتح انتخابات شورای شهر و بازگشت مجدد به شهرداری تهران تبدیل کند.

این در حالی است که جامعه مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی از این سیاسی کاری‌های اصلاح طلبان کاملاً ناراضی هستند و آن را موجب خروج این سازمان از وظایف قانونی خود که کاملاً مباحث فنی و عمرانی است می‌دانند.

انتخاب سریع اعضای شورای مرکزی؛ نکته مثبت

با پایان روند برگزاری دهمین دوره انتخابات شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، برای نخستین بار شاهد معرفی سریع و بدون تأخیر اعضای اصلی شورای مرکزی از سوی وزیرراه و شهرسازی بودیم؛ اقدامی که منظر کارشناسان، گاهی مهم در راستای شفاف سازی، رعایت عدالت انتخاباتی و مقابله با لابی گری‌های مرسوم در دوره‌های پیشین تلقی می‌شود.
بررسی روند اعلام اعضای اصلی شورای مرکزی در دوره‌های گذشته نشان می‌دهد که فاصله میان زمان برگزار انتخابات و اعلام ترکیب نهایی شورا، بعضاً تا پنج ماه به طول انجامیده و زمینه‌ساز بروز فشارهای بیرونی و جابه‌جایی‌های غیر کارشناسی شده است؛ اما در دوره فعلی، این فرآیند در کورتین زمان ممکن و به شکل کم‌سابقه‌ای انجام شد.

بر اساس داده‌های مستند، در دوره هفتم انتخابات شورای مرکزی که در تیرماه آن سال برگزار شد، معرفی نهایی اعضای اصلی به آذرماه همان سال موکول شد و فاصله‌ای حدود پنج ماه میان انتخابات و اعلام ترکیب شورا ایجاد شد. در دوره هشتم نیز این فاصله چهار ماه به طول انجامید و در دوره نهم با وجود نبود نسبی، باز هم سه ماه زمان صرف معرفی اعضای اصلی شورای مرکزی از سوی وزیر راه و شهرسازی وقت شد.
اما در دوره دهم، بلافاصله پس از پایان انتخابات، وزیر راه و شهرسازی اقدام به معرفی ترکیب نهایی شورای مرکزی کرد؛ تصمیمی که بسیاری آن را نشانه‌ای از اراده جدی برای مقابله با لابی گری‌ها و فشارهای سیاسی و غیرسیاسی در فرآیند انتخاب می‌دانند. یکی از شاخصه‌های متمایز انتخاب این دوره، حضور نامهی نفرت اول در هفت رشته تخصصی مهندسی در ترکیب نهایی شورای مرکزی است. این در حالی است که در سه دوره گذشته، حذف رأی اولی‌ها در رشته‌های مختلف سابقه داشته و همواره محل انتخاب بوده است.

به عنوان نمونه، در دوره هفتم انتخابات شورای مرکزی رأی اول رشته شهرسازی، از دوره هشتم رأی اول‌های استان‌های مکناتیک و در دوره نهم نیز رأی اول‌های برق و معماری از ترکیب نهایی حذف شدند؛ اما در این دوره، برای نخستین بار رأی اولی‌های هر هفت رشته به ترکیب نهایی راه یافته‌اند؛ امری که نشانه توجه به نظرات عمومی و اعتماد بدنه مهندسی کشور است. از دیگر نکات برجسته ترکیب جدید شورای مرکزی، توزیع عادلانه‌تر نمایندگان استان‌هاست. در دوره‌های گذشته، برخی استان‌ها حتی یک نماینده هم نداشتند، در حالی که بعضی دیگر تا چهار نماینده در شورا داشتند. برای مثال، در دوره هفتم شش استان از جمله خوزستان، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی و کهگیلویه و بویراحمد و هرمزگان هیچ نماینده‌ای نداشتند؛ اما استان‌هایی مانند تهران چهار و آذربایجان غربی، مازندران، مرکزی و فارس هرکدام دو نماینده داشتند. این دوره هشتم نیز این عدم توازن ادامه یافت و چهار استان، از جمله ایلام، کهگیلویه و بویراحمد، هرمزگان و سمنان، از حضور در ترکیب شورا محروم ماندند. دوره نهم با بهبود نسبی همراه بود و تنها استان البرز بدون نماینده باقی ماند. در ترکیب دوره دهم اما تقریباً تمامی استان‌ها، دارای نماینده هستند و این نشانگر تلاش در جهت رعایت عدالت منطقه‌ای در تصمیم‌گیری‌های ملی است.

اگرچه در برخی نقدها تفکیک میان اعضای اصلی و علی‌البدل به عنوان حق هیات عمومی مطرح شده، اما مرور دوره‌های گذشته نشان می‌دهد که در همه ادوار، اساسی ۶۲ نفر به صورت کلی به وزیر راه و شهرسازی معرفی شده‌اند و تفکیک نهایی بر اساس اسامی جدید وزیر انجام می‌شده است. برای نمونه، در دوره هفتم یکی از اعضا با وجود قرار گرفتن در رتبه ۲۱ رشته عمران، به عنوان عضو اصلی انتخاب شد. در دوره هشتم نیز افرادی در رشته نقشه‌برداری و مکانیک با رتبه‌هایی پایین‌تر از انتظار در جمع اعضای اصلی قرار گرفتند و در دوره نهم نیز مشابه همین رویه برای برخی از افراد در رشته معماری و برق رخ داد.
گرچه برخی کارشناسان خواهان اصلاح این رویه و واگذاری کامل اختیار تفکیک اعضا به هیات عمومی هستند، اما مطابق با ساختار قانونی موجود، اختیار نهایی در این زمینه بر عهده وزیر راه و شهرسازی است؛ اختیاری که تاکنون در همه دوره‌ها مورد استفاده قرار گرفته و با هدف بهره‌گیری از توانمندی‌های متنوع افراد دنبال شده است. این نکته نیز قابل اهمیت است که اعضای علی‌البدل، گرچه فاقد حق رأی در شورای مرکزی هستند، اما در جلسات حضور دارند و می‌توانند در فرآیند تصمیم‌سازی، تأثیرگذار باشند و به شکل دلیل نقش آنان نیز در عملکرد نهاد شورای مرکزی، واجد اهمیت است.
برگزاری انتخابات دهمین دوره شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور به صورت مجازی، با مشارکت چشم گیر ۹۸.۵ درصدی اعضای هیات عمومی، خود نشان از استقبال بدنه مهندسی کشور از فرآیندهای دموکراتیک دارد. حضور افرادی خارج از ائتلاف‌های مرسوم در میان منتخبان ۶۲ نفره نیز حاکی از آن است که توانمندی فردی بیش از تعلقات دیگر مورد توجه قرار گرفته است. تجربه دوره دهم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور به صورت مجازی، با مشارکت چشم گیر ۹۸.۵ درصدی اعضای هیات عمومی، خود نشان از استقبال بدنه مهندسی کشور به نظام تصمیم‌گیری دانست. اقدام سریع وزیر راه و شهرسازی در معرفی اعضای نهایی، با توجه به شاخص‌هایی نظیر میزان رأی، پراکندگی استانی و تخصص، نشان می‌دهد که این دوره می‌تواند الگویی برای دوره‌های آتی در مسیر شایسته‌گزینی و شفافیت ساختاری باشد.

۱۶ راهکار عملی برای مهار گرانی

گزارش

در یک سال اخیر که دولت چهاردهم بر سر کار آمده، شتاب تورم شدید شده است. نرخ ارز که در ۲ سال پایانی دولت سیزدهم تثبیت شده بود، در دولت چهاردهم با اتخاذ سیاست‌های اشتباه توسط عبدالناصر همتی وزیر معزول اقتصاد با شدیدترین جهش مواجه شد و تبعات آن در گرانی همه کالاها‌ای اساسی شاهد هستیم. این در حالی است که ۱۳ نماینده مجلس در ابتدای دولت چهاردهم در نامه‌ای به مسعود پزشکیان نسبت به اتخاذ چنین سیاست‌های اقتصادی که تبعات گرانی به دنبال دارد هشدار داده بودند اما به آن نامه بی‌توجهی شد.

اکنون در یک سالگی مجلس، دکتر حسین مصمصای، نماینده اقتصاددان مجلس ۱۶ راهکار برای مهار گرانی‌ها به دولت ارائه کرده‌است. در نامه مصمصای که خطاب به محمدرضا عارف معاون اول دولت چهاردهم نگاشته شده، آمده است:

جناب آقای دکتر عارف

معاون اول محترم رئیس جمهور

باسلام واحترام

پروفرمایش جنابعالی در نشست اخیر کمیسیون اقتصادی مجمع وزیران ادوار که فرمودید: «هیچ حزب و گروه یا مجمعی جز انتقاد، حتی یک نامه یک صفحه‌ای نوشته‌اند که پیشنهاد اجرایی داده باشد»، خاطرنشان می‌سازد که در تاریخ ۲۳/۲/۱۴۰۳ نامه‌ای از سوی ۱۳ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی خطاب به رئیس جمهور محترم، به همراه پیوستی ۵۰ صفحه‌ای شامل مجموعه ۱۶ راهکار برای اصلاح سیاست‌های ارزی کشور (پیوست ۱۲ نامه) به‌عنوان یکی از مهم‌ترین سیاست‌های اقتصادی به دولت محترم تقدیم شد.

بااین حال، متأسفانه با گذشت نزدیک به یک سال و با وجود چندین نوبت پیگیری از سوی مدیرکل محترم پیگیری‌های ویژه رئیس جمهور، تاکنون هیچ‌گونه پاسخی به نامه نمایندگان ملت و راهکارهای اجرایی ارائه‌شده در آن داده نشده‌است. انتظار می‌رفت هنگامی که دولت محترم به‌طور مکرر بر آمادگی خود برای بهره‌گیری از نظرات کاربردی نخبگان و دلسوزان کشور تأکید می‌کند، دست‌کم یک‌بار نامه و راهکارهای ارائه‌شده از سوی ۱۳ نفر از نمایندگان ملت را مطالعه می‌فرمود و در صورت امکان اجرا، دلایل آن را به‌روشنی بیان می‌کرد.

در طول یک سال گذشته، بارها و بارها در رسانه‌های عمومی به عدم پاسخ‌گویی دولت محترم نسبت به نامه نمایندگان و نیز به تعامل ضعیف دولت و مجلس در این زمینه اشاره شده است که مستندات آن، شامل فیلم‌ها و گزارش‌های رسانه‌ای، موجود و قابل ارائه است. اعتقاد راسخ داریم که موفقیت دولت چهاردهم، به‌معنای موفقیت نظام و ملت شریف ایران است. بااین حال، متأسفانه مسیر اقتصادی دولت چهاردهم تفاوت معناداری با دولت‌های پیشین ندارد. برای نمونه، فرمایش رئیس جمهور محترم مبنی بر اینکه «از ۲۸۵۰ تومانی رانته است و باید گران شود»، یا اقدام پر هزینه دولت در نیمه دوم سال گذشته برای گران‌سازی ارز نیما، به‌تصور ایجاد یکسان‌سازی نرخ‌ها که در عمل منجر به افزایش تورم نقطه‌به‌نقطه به حدود ۴۰ درصد در خردادماه سال جاری شد، از مصدق قابل تأمل این مسیر است.

همچنین، اظهارات اخیر وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی (مدنی‌زاده) در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی که فرمودند: «قیمت تنها شاخص برای رسیدن به تعادل است»(!) نمونه‌ای دیگر از رویکردی

است که همچنان در چارچوب سیاست‌های نادرست گذشته باقی مانده و نیازمند بازنگری جدی است.

این سخنان و تصمیمات اجرایی نشان می‌دهند که سیاست غلط و وزیرانگرد تعدیل اقتصادی که از سال ۱۳۶۹ آغاز شده و در سال ۱۳۸۶ با دلاری سازی جهانی اقتصادی ملی تکمیل گردیده، متأسفانه با توتان مضاعف در دولت فعلی نیز دنبال می‌شود.

همانطور که مستحضربید، قیمت در اقتصاد، صرفاً در یک بازار رقابت کامل (بازار کارگزار) می‌تواند به عنوان ابزار تخصیص بهینه عمل کند؛ نه در بازارهای که انواع عوامل مخرب همچون انحصار، تحریم، سوداگری، دلالی و سایر عوامل اختلال‌زا در آن جولان می‌دهند. با همین تصورات باطل از تعریف بازار و نقش قیمت‌ها بود که در طول ۳۴ سال گذشته، نرخ ارز از ۷ تومان به بیش از ۷۰ هزار تومان رسید که به‌معنای افزایش یک میلیون درصدی نرخ ارز و کاهش بی‌سابقه ارزش پول ملی بود و در نتیجه بخش اعظم مردم حقوق بگیر(کارگرو کارمند) گرفتار قرضه‌شدند. در چنین شرایطی و درحالی که طبق اطلاعات مرکز آمار ایران، نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی از ۸۵٪ در سال ۱۳۹۶ به ۴۰٪ در سال جاری کاهش یافته‌است، سخن گفتن از نقش کسری بودجه و جهش نقدینگی به‌عنوان عامل اصلی تورم، تئوری ساده‌لوحانه است.

اینجانب طی یک سال گذشته، به‌طور مرتب بر‌گه‌هایی را با عنوان «رد قیمت‌ها» در صحن علنی مجلس منتشر کرده وایسناد، مدرک و آمار رسمی به نمایندگان محترم نشان داده‌م که چگونه «گرانی بی‌محابای ارزه و تبعیت بانک مرکزی از نرخ‌های جعلی بازار آزاد قاجاقی ارز- با استناد به بند «ت ماده ۲۰ احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور- به‌عنوان

ریشه اصلی تورم در اقتصاد کشور نقش ایفا می‌کند.

همچنین با همکاری تیمی متخصص، مطالعات گسترده‌ای درخصوص تبعات قانونی که در سال ۱۳۸۰ در مجلس تصویب و بی‌سرورصدار سال ۱۳۸۴ اجرا شدند انجام داده‌ایم؛ قوانینی که متأسفانه، کمتر اقتصاددانی به آثار سوء آن‌ها بر اقتصاد کشور توجه کرده است. در این بررسی‌ها، ریشه اصلی مشکلات اقتصادی، ناترازی‌ها و راهکار مؤثر حل آن نیز شناسایی شده‌است.

در همین راستا، طرحی نیز با عنوان «تقویت پول ملی و سرمایه‌گذاری برای تولید» ا‌مایش ۱۵ نماینده محترم مجلس تدوین شده که هم‌اکنون در نوبت بررسی قرار دارد. ایمان داریم که حتی در سخت‌ترین شرایط تحریم نیز، مسیریاری برای شکوفایی اقتصاد کشور و بهبود معیشت و سفره مردم وجود دارد و معتقدیم در صورتی که سیاست‌های پیشنهادی ما به‌درستی و به‌طور کامل اجرا شوند، می‌توان طی چند ماه، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه را به‌طرز ملموسی کاهش داد و امید عمومی نسبت به آینده اقتصاد کشور را تقویت کرد.

تنها در چنین شرایطی است که تجربه موفق سیاست‌های ارزی سال ۱۳۲۴ تکرار خواهد شد: دوره‌ای که در اثر اتخاذ تصمیمات مؤثر، نرخ تورم طی فقط یکسال از ۴۹.۹ درصد به ۲۳ درصد کاهش یافت. در پیوست این نامه نیز چکیده ۱۶ بندی راهکارهای تنظیم و به‌روزر شده، تقدیم می‌گردد.

توفیقات جناب عالی و دولت محترم را از خداوند مٔان مسئلت دارم.

حسین مصمصای، نماینده مردم شریف تهران، ری، شمیرانات

و پدیس عضو کمیسیون اقتصادی مجلس

نرخ ارز متناسب با شرایط کنونی اقتصاد ایران حدود ۲۵ هزار تومان است
براساس مدل محاسباتی ارائه‌شده در کتاب «جعبه‌سباه تضعیف ریال» -مدلی که با استفاده از داده‌های کلان اقتصادی تزریق هر واحد ارز از

صفر می‌کند. نرخ ارز متناسب با شرایط کنونی اقتصاد ایران حدود ۲۵ هزار تومان برآورد شده است. البته از آنجا که فعلاً نرخ ۲۸۵۰ تومانی

برای واردات برخی کالا‌های اساسی و دارو رایج و برقرار است، می‌توان همین نرخ ارز برای امسال و سال آینده مینا قرار داد. در این صورت هم آرامش روانی در جامعه پدید خواهد آمد و هم تورم با شیب نسبتاً تندی کاهش خواهد یافت. همچنین، هزینه تولید کالا‌های داخلی و دارایی‌های سرمایه‌ای(نظیر خودرو، لوازم خانگی و مسکن) و به دنبال آن قیمت بازاری این کالاها با کاهش قابل توجهی همراه خواهد بود. اگر دولت بازاری این کالاها با کاهش قابل توجهی همراه خواهد بود. در نتیجه ۱۶ بندی سیاستی زیرمسریرا مشخص می‌کند و قطعاً با تبیین درست این راهکارها برای افکار عمومی، جامعه با کمترین التهاب و هزینه، اصلاح سیاست‌ها را خواهد پذیرفت، اما اگر دولت محترم اهتمام جدی نداشته باشد، مطمئناً ناشید با تداوم و تکرار سیاست‌های غلط فعلی، شرایط بغرنج موجود نیز تداوم خواهد یافت. به هرروی، چکیده‌ای از اصلاحات مورد نیاز که شرح تفصیلی آن در نامه نمایندگان محترم به ریاست محترم جمهور نیز ارائه شده، خدمت جنابعالی تقدیم می‌شود:

چکیده ۱۶ بند اجرایی بسته اصلاح سیاست‌های ارزی

۱. اعلام نرخ ۲۸۵۰ تومان به‌عنوان نرخ رسمی تکنرخی بانک مرکزی و اعمال آن به‌عنوان سقف (و نه قیمت پایه) در معاملات بورس کای ایران.
۲. اجرای کامل و بدون تنازل مقررات پیمان سپاری ارزی (۲۰۰٪) و اصلاح مصوبات غیرقانونی کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات.

۳. اعلام نرخ واحد ۲۸۵۰ تومان برای عرضه تمامی ارزهای حاصل از صادرات در مرکز مبادله ارز و طلا‌ی بانک مرکزی و تشکیل کارگروهی تخصصی متشکل از سه وزارتخانه (جهاد کشاورزی، صمت و بهداشت و درمان) برای تعیین اولویت واردات کالا‌های اساسی، دارو و مواد اولیه تولید و کالا‌های سرمایه‌ای.

۴. برای سایر اقصاد‌های ارزی (مانند ارزهای مسافرتی، زیارتی، دانشجویی و…) نیز پیشنهادهای مجزایی وجود دارد که با اعمال یک نرخ و تعرفه‌های گوناگون می‌توان به شکل بهینه، تمام مصارف ارزی رامدیریت کرد.

همچنین در تعیین اولویت فروش ارز به متقاضیان واردات باید از فرمول‌های مشخص و اعلام شده (مثلاً اولویت بر مبنای بالاترین درصد رفح تعهد ارزی) استفاده کرد تا شیشه رانت و فساد از بین برود.

۵. اعلام ضرب‌الاجل سه‌ماهه به کلیه شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی برای تحویل هرگونه ارز اسکناس، سکه، شمش یا طلا‌ی آب‌شده به بانک‌های دولتی (به نمایندگی از بانک مرکزی) و دریافت رسید رسمی تا بدین وسیله دولت به جامعه نشان دهد که هرگونه اصلاحی را از بنده خود آغاز می‌کند. در صورت تخلف، شرکت و نهادهای مربوطه مشمول جریمه‌سنگین شده و مدیرعامل نیز برکنار خواهد شد. صرفی‌ها نیز مجاز به خرید و فروش هیچ نوع ارز اسکناس یا سکه طلا به‌ه از این شرکت‌ها و

نهاده‌ا نخواهند بود.

۶. طبق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، نگهداری هر نوع ارز اسکناس، سکه، شمش و طلا‌ی آب‌شده بدون فاکتور رسمی ممنوع است. بر همین اساس، فرصتی سه‌ماهه به مردم برای اخذ رسید رسمی از بانک‌ها و صرافی‌های معتبر، با ثبت کامل جزئیات مانند نوع و شماره سراز، میزان و مقدار و عیار طلا (به‌استثنای طلا‌های زینتی که آن‌ها نیز باید دارای فاکتور رسمی باشند) داده‌شود. درعین حال، اشخاص حقیقی می‌توانند دارایی‌های مزبور خود را به شعب بانک‌های دولتی (به نمایندگی از بانک مرکزی) تحویل داده و رسید رسمی دریافت کنند. بانک‌ها در صورت نیاز می‌توانند از اتحادیه طلا برای تعیین عیار سکه طلا و طلا‌ی آب‌شده یاری بگیرند.

۷. بانک مرکزی موظف است مطابق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در اسرع وقت سامانه معاملاتی خرید و فروش ارز و سکه راه‌اندازی کند. سه‌ماه پس از ابلاغ این بخشنامه، می‌بایست تمامی معاملات ارز و سکه تنها از طریق سامانه بانک مرکزی و شبکه اختصاصی نورتنا (شبکه امن اتصالی صرافی‌های بانک مرکزی) و با کارمزده معین برای صرافی‌های مجاز (و بدون تحویل فیزیکی ارز و سکه) انجام گیرد. طبق قانون هرگونه ممنوع‌الخود خرید و فروش شمش و سکه طلا (البته و مشمول جریمه سنگین خواهد شد.

۸. فعالیت تمامی پلنفرم‌های خرید و فروش طلا، ارز و دارایی‌های رمزنگاری شده ممنوع اعلام گردد. کلیه ارزها و سکه‌های طلا‌ی این شرکت‌ها باید به بانک مرکزی تحویل داده شوند. بانک مرکزی می‌تواند به این شرکت‌ها نیز مجوز خرید و فروش شمش و سکه طلا (البته بدون تحویل فیزیکی) بدهد. همچنین خرید و فروش طلا در بورس کالا نیز باید ذیل مقررات بانک مرکزی انجام پذیرد.

۹. از سه‌ماه آینده و با اتمام مهلت سه‌ماهه برای اخذ رسید رسمی، برای کشف هر نوع طلا و ارز قاجاقی فاقد رسید قانونی، حق الکشف ۱۰۰٪ اعطای می‌شود. ارز و سکه باید ابتدا برای تعیین اصالت آن به بانک مرکزی تحویل و پس از صحت‌سنجی، معادل ریالی طلا یا ارز (بر اساس نرخ رسمی بانک مرکزی) به حساب نیروی انتظامی یا قوه قضائیه واریز خواهد شد تا براساس آیین‌نامه مربوطه به بین مخبر، کاشف، و سایر عوامل مؤثر تقسیم گردد.

۱۰. عملیاتی کردن اعطای شتابسه‌و کد رهگیری به کالا‌های وارداتی و برخورد شدید با عرضه کالای وارداتی قاچاق، از مبادئات سطح فروشنده. همچنین ورود کالا‌های قاچاق کشف شده به داخل بازار با عنوان کالا‌های تملیکی ممنوع شده و از راهکارهای دیگر مانند صادرات مجدد و یا سایر روشها استفاده شود.

۱۱. خرید و فروش هرگونه دارایی رمزنگاری شده (نظیر بیت‌کوین و …) غیرقانونی اعلام شده و قرار دادی فروش برق به مزارع استخراج این نوع دارایی‌ها نیز باید ملغی شود (در صورت نیاز، این مصوبه با فوریت در جلسه سران قوا به تصویب برسد).

۱۲. اصلاح فوری برخی بندهای لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ براساس نرخ ارز ۲۸۵۰ تومانی برای ماه‌های باقی‌مانده سال جاری در شورای عالی سران قوا و تأمین کسری بودجه احتمالی از طریق بند ۱۴ و حتی در صورت نیاز، استقرار یکساله از بانک مرکزی.

۱۳. تنظیم بودجه سال آینده (سال ۱۴۰۵) بر مبنای دلار ۲۸۵۰ تومانی (در صورت نیاز، جدول کلیات بودجه ارائه‌شده پیشنهادی بر این مبنا به دولت محترم تقدیم خواهد شد).

۱۴. اگرچه منابع درآمدی دولت با کاهش نرخ ارز به‌ظاهر کاهش می‌یابد، اما باخطر کاهش هزینه‌های دولت (مثل هزینه‌های عمرانی و یارانه‌هایی که بابت کالا بزرگ داده می‌شوند و سایر هزینه‌ها…) تأمین بودجه با مشکل حادی مواجه نخواهد شد. البته طرفیت‌های قانونی زیادی برای افزایش درآمد‌های دولت وجود دارد که می‌توان روی آنها نیز تأمل کرد. مثل حذف معافیت‌های صادراتی برای خام‌فروشی و همچنین طرفیت‌های ماده ۱۶۲ قانون مالیات‌های مستقیم.

۱۵. اجرای پیوست رسانه‌ای و تبلیغاتی و هدفمند در رسانه‌ها الازمی است و در صورت لزوم، باید با افرادی که با هدف شوشش اذهان عمومی به دنبال اختلال در روند اجرای طرح هستند، برخورد قانونی صورت گیرد.

۱۶. رئیس جمهور محترم و مسئولان اقتصادی دولت طی مصاحبه تلویزیونی با مردم، ضمن تشریح ابعاد طرح و اطمینان بخشی درباره کاهش قیمت‌های پیش‌رو، مردم را نیز به سپردن سکه و ارز نزد بانک‌ها ترغیب کنند. همچنین، باید اطمینان لازم به سهام‌داران داده‌شود که حتی در صورت کاهش قیمت سهام، با توجه به افزایش ارزش پول ملی، سرمایه‌آن‌ها محفوظ خواهد ماند.

همچنین خاطرنشان می‌سازیم با اجرای سیاست‌های متناسب و رسمی و حذف بازار آزاد قاجاقی، حاشیه سود قاچاق سوخت نیز به شدت کاهش خواهد یافت و آثار مثبت قابل توجهی هم در بخش ناترازی انرژی کشور خواهد داشت. البته در مورد قیمت‌گذاری سوخت در آینده و سرمایه‌گذاری برای تولید نیروگاه‌ها نیز ایده‌های وجود دارد که پس از اجرای این طرح ارائه خواهد شد.

در حالی که یکی از جدی‌ترین عوامل تشدیدکننده این بحران، صادرات آبپنانه‌ای از طریق محصولات کشاورزی است.

نکنه تلخ‌تر آنجاست که در شرایطی که ۱۱ استان ایران با تنش‌آبی در بخش شرب مواجه‌اند و برخی روستاها با تانکر آبرسانی می‌شوند، همچنان میلیون‌ها مترمکعب آب در پوشش سب‌زمینی و خزریزه‌از کشور خارج می‌شود، بدون آن که ارزی معناری برای آن وارد کشور شود یا بحران زیست‌محیطی انجام گیرد.

نجات آب با اصلاح سیاست‌های صادراتی و کشاورزی

کارشناسان معتقدند مهم‌ترین گام برای مقابله با پدید آمدن مجازی، توقف صادرات محصولات پرآب‌بر و تعیین مالیات یا عوارض بر آن‌هاست. همچنین اصلاح الگوی کشت و حرکت به سوی محصولات کم‌آب‌بر مانند پسته، زعفران یا گیاهان دارویی، در کنار به‌کارگیری فناوری‌های نوین آبیاری، می‌تواند بخشی از بار بحران را کاهش دهد. بررسی‌های نشان می‌دهد که بسیاری از مردم و حتی بخش‌هایی از رسانه‌ها نسبت به مفهوم «آب مجازی» آگاهی ندارند. تمرکز غالب در بحران آب، بر موضوعاتی مانند بارش، کم‌آبی‌ها یا افت فشار آب در شهرهاست.

صادرات آب در سایه محصولات پرآب بر کشاورزی

در حالی که بحران آب، بخش‌هایی از ایران را به

آستانه تنش جدی رسانده و بسیاری از سدهای کشور با کاهش ذخیره چشمگیر مواجه هستند، صادرات بی‌رویه محصولات کشاورزی بر مصرف آبی همچنان ادامه دارد. صادراتی که در ظاهر سودآور به نظر می‌رسد اما در باطن، منابع آبی کشور را به شکل عاوش و بی‌چیران از دسترس خارج می‌کند.

به گزارش خبرنگار اقتصاد معاصر؛ آب مجازی به حجم آبی گفته می‌شود که برای تولید یک محصول مصرف می‌شود ولی به صورت مستقیم در آن قابل مشاهده نیست. برای مثال برای تولید هر کیلوگرم هندوانه حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ لیتر آب مصرف می‌شود. زمانی که این هندوانه به عنوان محصول صادراتی به کشورهای دیگر ارسال می‌شود، در واقع همان مقدار آب نیز به صورت غیرمستقیم از کشور خارج خواهد شد.

این پدیده زمانی خطرناک‌تر جلوه می‌کند که بدایم‌بخش قابل توجهی از این محصولات پرآب‌بر، در استان‌های خشک و کم‌آب مانند خوزستان، سیستان و بلوچستان، فارس و کرمان کشت می‌شوند؛ مناطقی که خود با بحران آب دست و پنجه نرم می‌کنند و سفره‌های آب

^[1] در حالی که بحران آب، بخش‌هایی از ایران را به

^[2] آستانه تنش جدی رسانده و بسیاری از سدهای کشور

^[3] با کاهش ذخیره چشمگیر مواجه هستند، صادرات

^[4] بی‌رویه محصولات کشاورزی بر مصرف آبی همچنان

می خورد، بلکه اعتماد عمومی به خودروهای داخلی نیز کاهش پیدا می‌کند. این یک چرخه معیوب است که باید با نظارت دقیق و اصلاح سیاست‌ها متوقف شود.»

این کارشناس صنعت خودرو هشدار داد: «اگر این روند ادامه پیدا کند، شاهد افزایش حوادث ناشی از نقص فنی خودروها خواهیم بود. قطعات قاچاق و تقلبی معمولاً استانداردهای ایمنی لازم را ندارند و می‌توانند خطراتی جدی برای رانندگان و سرنشینان ایجاد کنند. خودروسازان باید پاسخگو باشند که چرا به جای حمایت از تولید داخلی، به چنین روش‌هایی متوسل می‌شوند.»

قاچاق، نتیجه ناکارآمدی سیستم

بابک کریمخان، رئیس کمیته لوازم یدکی انجمن صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازی خودرو کشور، نیز در این باره اظهارات تکان دهنده‌ای ارائه کرد. او با اشاره به پیچیدگی‌های فرآیند ثبت سفارش و تخصیص ارز برای واردات رسمی قطعات، گفت: «وقتی فرآیندهای قانونی تا این حد زمان‌بر و فرسایشی باشد، طبیعی است که بازرگانان و تأمین‌کنندگان به مسیرهای غیررسمی روی بیاورند. در حال حاضر، ثبت سفارش ممکن است ماه‌ها طول بکشد و حتی پس از آن، تخصیص ارز یا ترخیص کالا از گمرک با مشکلات متعددی مواجه است. در چنین شرایطی، قاچاق به گزینه‌ای جذاب‌تر تبدیل می‌شود.»

او افزود: «کاهش اختلاف قیمت بین ارز آزاد و نیماپی نیزمزید بر علت شده است. حالا دیگر برخی ترجیح می‌دهند قطعات را از مسیر قاچاق وارد کنند تا سریع‌تر به نیاز بازار پاسخ دهند. این وضعیت نه‌تنها به بازار سیاه دامن زده، بلکه خطوط تولید خودروسازان و خدمات پس از فروش را نیز با کمبود قطعات مواجه کرده است.»

این فعال صنعتی تأکید کرد که رفع این بحران نیازمند اصلاحات ساختاری است: «تا زمانی که نظام ارزی، فرآیند ثبت سفارش و نظارت پروارکنندگان اصلاح نشود، این مشکلات ادامه خواهد داشت. نتیجه این وضعیت، صف‌های طولانی در تعمیرگاه‌ها، خودروهای معطل در پارکینگ‌ها و رونق بازار سیاه قطعات است.»

دو میلیارد دلار قطعات قاچاق در سال

بررسی‌ها نشان می‌دهد که سالانه بیش از دو میلیارد دلار قطعات یدکی خودرو به صورت قاچاق وارد ایران می‌شود. بخش عمده این قطعات شامل سیستم‌های ترمز و تعلیق برای خودروهای لوکس است که به دلیل تقاضای بالا در بازار، جذابیت زیادی برای قاچاقچیان دارند. کارشناسان معتقدند که پیچیدگی‌های ثبت سفارش، تأخیر در تخصیص ارز نیماپی و مشکلات ترخیص کالا از گمرک، اصلی‌ترین دلایل رشد قاچاق در این حوزه هستند. این در حالی است که کاهش اختلاف نرخ ارز آزاد و نیماپی، انگیزه‌های اقتصادی برای قاچاق را افزایش داده و تاجران را به سمت تأمین سریع نیاز بازار از مسیرهای غیررسمی سوق داده است.

ورود قطعات قاچاق به خطوط تولید نه‌تنها به تولیدکنندگان داخلی ضربه زده، بلکه پیامدهای گسترده‌تری نیز به دنبال داشته است. کمبود قطعات یدکی در نمایندگی‌ها و تعمیرگاه‌ها، افزایش قیمت‌ها در بازار سیاه و کاهش کیفیت خودروهای تولیدی، تنها بخشی از این پیامدها هستند. علاوه بر این، استفاده از قطعات غیراستاندارد می‌تواند خطرات جانی برای رانندگان و سرنشینان به همراه داشته باشد. گزارش‌های متعددی از خرابی‌های ناگهانی خودروها به دلیل استفاده از قطعات تقلبی منتشر شده که زنگ خطری برای سیاست‌گذاران و نهادهای نظارتی است.

چارسوق گزارش می‌دهد

قطعات قاچاق

به خطوط تولید خودروسازان رسید

گزارش

را بدون هیچ مانعی وارد خطوط تولید می‌کنند. این روند، رقابت

سالم در بازار قطعات خودرو را مختل کرده و تولیدکنندگان داخلی

را به حاشیه رانده است.

خودروسازان به دنبال کاهش هزینه به هر قیمت

محسن سهیلی، کارشناس صنعت خودرو، در گفت‌وگو با چارسوق به تشریح این معضل پرداخت و گفت: «خودروسازان سال‌هاست که درگیر دو چالش اصلی در خطوط تولید خود هستند: استفاده از قطعات تقلبی و ورود قطعات قاچاق. این دو پدیده نتیجه رویکردی است که خودروسازان برای کاهش هزینه‌های تولید در پیش گرفته‌اند. آن‌ها به جای سرمایه‌گذاری در تولید داخلی و ارتقای کیفیت، ترجیح می‌دهند از مسیرهای غیررسمی و ارزان‌تر تأمین قطعات کنند، حتی اگر این کار به قیمت به خطر افتادن ایمنی خودروها و نارضایتی مشتریان تمام شود.»

او افزود: «اینکه خودروسازان به قطعات قاچاق روی می‌آورند، تنها به دلیل مسائل مالی نیست؛ بلکه نشان دهنده ضعف در نظارت و مدیریت زنجیره تأمین است. وقتی تأمین‌کنندگان خاصی با روابط ویژه، قطعات غیراستاندارد وارد خطوط تولید می‌کنند، نه‌تنها صنعت قطعه‌سازی داخلی ضربه

را بدون هیچ مانعی وارد خطوط تولید می‌کنند. این روند، رقابت

سالم در بازار قطعات خودرو را مختل کرده و تولیدکنندگان داخلی

را به حاشیه رانده است.

از مشکلات ارزی تا رقابت نابرابر

قطعه‌سازان داخلی که بخش مهمی از زنجیره تأمین صنعت خودروسازی را تشکیل می‌دهند، با مشکلات متعددی روبرو شده‌اند. از یک سو، نوسانات ارزی و دشواری‌های تأمین مواد اولیه، و از سوی دیگر، تولید را برای آن‌ها سخت‌تر کرده است. از سوی دیگر، ورود قطعات قاچاق به بازار و خطوط تولید، توان رقابتی آن‌ها را به شدت کاهش داده است. بسیاری از این تولیدکنندگان که با سرمایه‌گذاری‌های کلان و نیروی کار متخصص به فعالیت مشغول بودند، حالا در معرض خطر تعطیلی قرار دارند. یکی از فعالان صنعت قطعه‌سازی در گفت‌وگو با چارسوق اظهار داشت: «وقتی خودروسازان به جای حمایت از تولید داخلی، سراغ قطعات قاچاق می‌روند، عملاً ما را از گردونه رقابت خارج می‌کنند. این قطعات نه‌تنها استانداردهای لازم را ندارند، بلکه به دلیل مجوزهای لازم برای ورود این قطعات به خطوط تولید را دریافت نمی‌کنند. این اتفاق در حالی رخ می‌دهد که تولیدکنندگان داخلی قطعات خودرو که پیش‌تر تأمین‌کننده اصلی خودروسازان بودند، با کاهش تقاضا و مشکلات مالی مواجه شده‌اند.»

این منابع تأکید می‌کنند که خرید قطعات قاچاق برای خودروسازان سودآورتر است؛ زیرا نه‌تنها هزینه کمتری دارد، بلکه نیازی به انتظار برای تولید قطعات توسط قطعه‌سازان داخلی یا طی فرآیندهای پیچیده واردات رسمی نیست. برخی شرکت‌های خاص که به اصطلاح نورچشمی خودروسازان نامیده می‌شوند، این قطعات

۳ رکن برنامه اقتصادی دولت در شرایط جنگی

🔗 یک اقتصاددان حمایت از تولید، اجرای سیاست تثبیت

ارز و همچنین تسهیل صدور مجوز کسب‌وکارها را به عنوان سه رکن برنامه اقتصادی دولت در زمان شرایط جنگی برشمرد. مرتضی افقه، اقتصاددان معاصر پیرامون ضرورت تدوین برنامه اقتصادی برای شرایط جنگی و همچنین برخی الزامات آن اظهار کرد: برنامه‌ای که امروز در دستور کار قرار گرفته، باید سال‌ها پیش تدوین می‌شد. ما از سال ۱۳۹۷ در شرایطی قرار داریم که می‌توان آن را به درستی با وضعیت جنگ اقتصادی مقایسه کرد. اگرچه حمله نظامی مستقیم صورت نگرفته است اما شاخص‌ها و فاکتورهای مختلف اقتصادی، شدت و عمق جنگی را نشان می‌دهند که اقتصاد کشور را با چالش‌های بی‌سابقه‌ای مواجه کرد. این اقتصاددان افزود: یکی از مهم‌ترین محوره‌ای این برنامه باید توجه ویژه به بخش تولید داخلی باشد. در این زمینه، بنگاه‌های کوچک و متوسط اهمیت خاصی دارند، چراکه نقش کلیدی در اشتغال‌زایی و تأمین کالاهای اساسی ایفا می‌کنند.

وی تصریح کرد: متأسفانه، این بنگاه‌ها طی سال‌های گذشته با موانع و مشکلات متعددی مواجه بوده‌اند؛ مشکلاتی که موجب شده بسیاری از آن‌ها حتی با ۴۰ تا ۵۰ درصد ظرفیت خود فعالیت کنند و بخشی از ظرفیت‌های تولیدی کشور بلااستفاده باقی بماند. افقه گفت: این وضعیت، علاوه بر فشارهای خارجی و تحریم‌ها، ریشه در ناکارآمدی مدیریتی، پیچیدگی‌های بروکراتیک و وجود قوانین دست‌وپاگیر ضد توسعه دارد. نکته قابل توجه این است که حتی یک سال هم به نام «رفع موانع تولید» نامگذاری شده اما ساختارهای موجود به گونه‌ای بوده‌اند که هیچ تغییر ملموسی در وضعیت تولید و بنگاه‌ها به وجود نیامده است. این نشان می‌دهد که تغییرات باید ریشه‌ای و بنیادین باشد و صرفاً به شعار و نامگذاری محدود نماند.

این اقتصاددان تأکید کرد: دولت باید از چارچوب‌های معمول فرآیندهای بروکراتیک فاصله بگیرد و با تشکیل یک کارگروه ویژه و متمرکز، موانعی را که قابلیت حل در داخل را دارد، در کوتاه‌ترین زمان ممکن رفع کند تا تولید جان بگیرد و از افزایش بیکاری جلوگیری شود. در شرایطی که هر روز به فشارهای اقتصادی افزوده می‌شود، توقف رکود تولیدی می‌تواند به بحرانی بزرگ‌تر و ناتوانی در مدیریت اوضاع منجر شود.

وی ترمکز بر حمایت از طبقات کم‌درآمد و دک‌های متوسط جامعه را به عنوان یکی دیگر از الزامات مهم برای برنامه اقتصادی دولت در شرایط جنگی معرفی کرد و گفت: در شرایط بحرانی، قیمت‌ها معمولاً تمایل به افزایش دارند، سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد و فرار سرمایه تشدید می‌شود. این واقعیت‌ها باعث می‌شوند که دک‌های پایین و متوسط جامعه بیشترین آسیب را ببینند؛ بنابراین سیاست‌های اقتصادی باید به گونه‌ای طراحی شود که توزیع کالاهای اساسی به شکل منصفانه و با قیمت مناسب انجام گردد. این استان دانشگاه افزود: دولت باید به طور خاص روی تأمین نیازهای ضروری زندگی این دک‌ها تمرکز کرده و اطمینان حاصل کند که دسترسی آن‌ها به کالاهای اساسی و خدمات اولیه حفظ شود. در غیر این صورت، فشار اقتصادی بر خانواده‌های کم‌درآمد می‌تواند منجر به بحران‌های اجتماعی، افزایش نارضایتی عمومی و کاهش سرمایه اجتماعی شود که در نهایت به ناپایداری سیاسی و اقتصادی منجر خواهد شد.

افقه همچنین درباره سیاست ارزی مورد نیاز برای برنامه اقتصادی در زمان جنگ توضیح داد: تجربه تاریخی نشان داده که سیاست تک‌نرخ کردن ارز در شرایط تحریمی و ناپایدار امکان‌پذیر نیست. حتی در دوره‌هایی که درآمد ارزی نسبتاً بالا بوده، مانند دوران ریاست جمهوری آقای رفسنجانی یا خاتمی، اجرای این سیاست با مشکلات فراوانی مواجه شده و پایدار نمانده است. این اقتصاددان تأکید کرد: در شرایط فعلی، مهم‌ترین اقدام دولت باید تثبیت نرخ ارز باشد. البته تثبیت به معنی کنترل دقیق و نظارت بر نحوه توزیع ارز است تا رانت جویی و سوءاستفاده از ارز ارزان‌قیمت به حداقل برسد. برخورد قاطع با افرادی که از رانت ارزی سوءاستفاده می‌کنند، از جمله اقدامات حیاتی است که باید در اولویت قرار گیرد.

وی بیان کرد: مشابه تجربه کشورهای دیگر در بحران‌های اقتصادی و شرایط جنگی، اعمال سیاست‌های کنترلی و نظارتی سخت‌گیرانه بر بازارهای مالی و ارزی ضروری است. ما در شرایط عادی نیستم و بنابراین، نمی‌توانیم از راهکارهای معمول استفاده کنیم، بلکه باید راهکارهای خاص و متناسب با شرایط بحران را اجرا کنیم. افقه یکی دیگر از مسائل مهم در شرایط جنگی را تسهیل روند صدور مجوزهای کسب‌وکار دانست و گفت: این موضوع در شرایط فعلی نیازمند بازنگری جدی و مدیریت هوشمندانه است. دولت باید مسیر فعالیت اقتصادی را برای فعالان واقعی و کارآمد تسهیل کند؛ افرادی که می‌توانند نقش موثری در تولید، اشتغال و توسعه اقتصادی ایفا کنند.

این اقتصاددان تصریح کرد: از سوی دیگر، باید جلوی سوءاستفاده کسانی که صرفاً برای بهره‌برداری از رانت به دنبال کسب مجوز هستند، گرفته شود. متأسفانه بسیاری از بنگاه‌های صنعتی در شهرک‌های صنعتی عملاً غیرفعال مانده‌اند؛ این بنگاه‌ها مجوز گرفته‌اند اما فعالیت جدی ندارند. این وضعیت علاوه بر هدررفت منابع، موجب کاهش اعتماد به سازوکارهای اقتصادی و سرمایه‌گذاری می‌شود.

وی در پایان گفت: راهکار این موضوع، افزایش شفافیت و نظارت دقیق است. با شفاف‌سازی فرآیندها و پایش مستمر فعالیت‌ها، می‌توان از رانت‌خواری جلوگیری کرد و فضای سالم‌تری برای کسب‌وکار ایجاد نمود. این موضوع در شرایط بحرانی که منابع محدود و فشارهای اقتصادی شدید است، اهمیتی دوچندان دارد.

🔗 در آستانه دهمین سالگرد امضای توافق هسته‌ای ایران و گروه

۵+۱ (آمریکا، بریتانیا، فرانسه، روسیه، چین و آلمان) تهدیدات اروپا برای فعال کردن مکانیسم ماشه یا همان اسنپ بک مطرح شده است. این تهدیدات به‌ویژه پس از تغییر رویکرد ایران در همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران در ژوئن ۲۰۲۵ شدت گرفته است. در سال ۲۰۱۵، ایران و گروه ۵+۱ به توافقی دست یافتند و ایران اجازه یافت تا صادرات و واردات سلاح داشته باشد. در مقابل، ایران متعهد شد که از توسعه سلاح‌های هسته‌ای خودداری کند و بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی از تأسیسات هسته‌ای ایران بازدید کنند. این توافق تکمیل‌کننده توافق لوزان بود.

«مکانیسم حل اختلافات» به هر یک از طرفین توافق این امکان را می‌دهد که در صورتی که ایران تعهدات هسته‌ای خود را نقض کند، شکایتی مطرح کرده و مسیر قانونی برای بازگشت تحریم‌ها آغاز شود، بدون نیاز به طی‌گیری جدید در شورای امنیت. گفته می‌شود ۲۶ مهر ما آخرین زمان استفاده از مکانیسم ماشه خواهد بود. این موضوع بهانه‌ای شد تا با علی‌اکبر جنتی، کارشناس اقتصاد بین‌الملل هم‌کلام شویم و تبعات اجرایی شدن این مکانیسم بر اقتصاد کشور را از زبان وی جویا شویم:

باز نزدیک شدن به موعد اجرای مکانیسم ماشه به نظر شما می‌توان برجام را یک دستاورد به حساب آورد؟

اولین نکته‌ای که در رابطه با اتفاقات بین‌المللی در حوزه اقتصاد می‌خواهم به‌آن اشاره کنم این است که ما ۴۵ سال است در شرایط اقتصاد عادی زندگی نکردیم بلکه در شرایط اقتصاد جنگی زندگی کردیم. پس برنامه ما باید براساس اقتصاد جنگی باشد. در حوزه دفاعی کشور استراتژی‌مان این بوده که باید حوزه دفاعی باید تقویت شود چون ما در دائماً در شرایط جنگی به سر می‌بریم؛ یعنی تهدیدات مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی وجود دارد و ما باید قبول کنیم که نظام غربی باژرمونی ایران بزرگ مشکل دارد و این به ما ۴۵ سال اخیر برمی‌گردد ریشه تاریخی دارد. متخصصین تاریخی به این مسئله اذعان دارند. پس برنامه‌ریزی‌های ما باید در همین راستا باشد. در سال ۱۳۹۵ که برجام به وجود آمد فراغ از اینکه آن قرارداد دستاورد بود یا نبود (چون هر چیزی را باید در زمان خودش تجزیه و تحلیل و آنالیز کرد) ما به اسنپ‌بک اشاره شده بود. موارد اسنپ بک قطعه‌های ۱۶۹۶/۱۲۳۲ است که این‌ها سال ۲۰۰۶ تصویب شده و

در این حملات اخیر تجاوز رژیم صهیونیستی اسرائیل نشان دادند آن چیزی که نباید‌کننده است انسان‌ها هستند. مردم کشور ما با تمام وجودشان در صحنه حاضر شدند و تمام معادلات و تصمیمات اندیشکده‌های پیشرو غربی را با شکست روبه‌رو کردند. هدف حملات رژیم صهیونیستی فروپاشی نظام بود نه تنها این اتفاق نیفتاد بلکه موجب انسجام مردمی و تحکیم حکومت هم شد. این تحکیم در حوزه فرهنگ عمومی مردم به وسیله خود مردم اتفاق افتاد و در حوزه اقتصاد، می‌توان با جمع کردن و گرد هم آوری نخبه‌های اقتصادی کشور از آنها استراتژی و برنامه خواست. پس بنابراین می‌توان از این منافع هم‌رشد.

اقتصاد ما چه میزان از آرایش جنگی فاصله گرفته است؟

حدافل می‌توانم بگویم که در ده ساله گذشته از آرایش جنگی خارج شدیم اگر قبلاً هم بوده‌الآن خارج شدیم و آرایش جنگی نداریم. بر حوزه پرداختن غیرعالم اقتصادی نیاز داریم که موارد اقتصادی را بازتعیین کنیم. اگر اقتصاد ما خدای ناکرده در دوره جنگ آسیب ببیند بقیه نقاط اقتصادی هم به مرور زمان آسیب خواهد خورد. حفاظت از اطلاعات اقتصادی کشور بسیار ضروری است و باید در خصوص آن دقت شود. در خصوص آمادگی برای تأمین کالاهای اساسی مردم، ریسک‌پذیری با اعلان اقتصادی در دوره جنگ باید اقدامات راهبردی انجام شود و برای آن برنامه‌ریزی دقیقی صورت گیرد.

آیا در جنگ جدیدی می‌توان از گزینه مسدودسازی تنگه هرمز استفاده کرد؟

برای بستن تنگه هرمز روش‌های مختلفی وجود دارد. در روش اول می‌توان چند تا شناور را پر از محموله‌های انفجاری در محل بازگبری غرق کنیم خب مسلماً کسی از این محل رد نمی‌شود. دوم اینکه مانند روس‌ها هر کشتی و محموله‌ای از آنجا رد می‌شود را بزینت و روش سوم هم این است که نیروهای مسلح ما در آنجا بایستند و هر کس می‌رشد بقیه‌اش را بگیرند ولی خب شاید در این روش نیروهای آنها هم بایبند و اتفاقی بیفتد ولی روش‌های اول و دوم همیشه شدنی است.

در جنگ اخیر همه انتظار داشتند که قیمت نفت افزایش پیدا کند، ولی این اتفاق نشد چون آمریکایی‌های ایران این موضوع برنامه‌ریزی کرده بودند. من فکری می‌کنم بستن تنگه هرمز اگر در برنامه جنگ اقتصادی ما باشد نباید جزئیات چندانی درباره آن بگویم و باید بدانیم چه زمانی از این تهدید به عنوان برگ برنده استفاده کنیم.

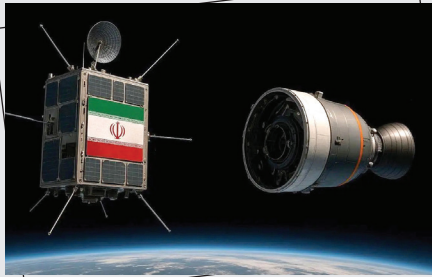
نکرده و همه این تحریم‌ها را تشدید کرده است. حالا اگر اسنپ‌بک باید چه اتفاقی می‌افتد؟

ما نباید میدان جنگ را فقط در ۸ سال جنگ دفاع مقدس بدانیم بلکه باید میدان جنگ را ۴۶ سال جنگ اقتصادی بدانیم، ما می‌توانیم تمای افرادی که در موفقیت توسعه اقتصادی نقش مهمی داشتند را در کارگروهی جمع و فیلتر کنیم تا از تجربیات آنان استفاده کنیم. ما جوانان نخبه کم نداریم هر قانونی که بگذارند با توجه به اینکه دنیا در بیس تکنولوژیک در حال حرکت است راه در رو را پیدای می‌کنند بنابراین من از باب اینکه ما از آدم‌ها و نیروهایمان نتوانیم به خوبی استفاده کنیم، نگران هستم ولیکن اگر از نیروها و منابع انسانی خوب و جوانان و همین قوانین موجودی که در دنیا هست، استفاده کنیم و دست به دست هم بدهیم بنده هیچ نگرانی از بابت اسنپ بک نداریم.

برای پایداری بیشتر در این شرایط اقتصاد ما باید چه دست‌فرمانی بگیرد؟

شاید بسیاری از دوستان بنده را نقد کنند که منابع مالی ما کم و محدود است ولی من می‌گویم ما در جنگ ۸ ساله دفاع مقدس ۵ و ۶ دلاری می‌فروختیم و با دو تا سه میلیارد دلار کشور را اداره کردیم. پس منابع مالی آن موقع را هم مردم نجهیزی کردند پس

با همدلی و نیروی انسانی قوی نگرانی پیش نمی‌آید. چون مردم

ماهواره مخابراتی ناھید ۲ با موفقیت به فضا پرتاب شد

✂️ ماهواره مخابراتی ناھید ۲ توسط ماهواره برسایوز از پایگاه وستوچنی روسیه به فضا پرتاب شد.

به گزارش خبرگزاری صداوسیما، این ماهواره مخابراتی به همت محققین صنعت فضایی ایران در سازمان پژوهشگاه فضایی وزارت ارتباطات و فناوری ارتباطات و با همکاری و همکاری شبکه‌ای از شرکت‌های دانش بنیان کشور ساخته شده است.

ساخت و پرتاب این ماهواره حدود ۱۱۰ کیلوگرمی یکی از مهمترین گام‌های صنعت فضایی ایران برای ارتباطات ماهواره‌ای، ایجاد منظومه‌های ماهواره‌ای مخابراتی ارتفاع پایین (LEO) و ماهواره‌های مخابراتی ارتفاع بالا (GEO) است. با مدارگذاری این ماهواره، فناوری‌های بومی فضایی برای ارتباطات باند Ka برای اولین بار مورد تست عملیاتی در مدار قرار می‌گیرند. همچنین سایر فناوری‌های فضایی نظیر کنترل وضعیت سه محوره، ارتباطات دو طرفه در فضا یاننده‌ای فرانسیسی، مدیریت داده، توزیع توان و... در این ماهواره تست و ارزیابی می‌شود.

سایه سنگین خاموشی بر فولادسازان

✂️ تولید فولاد کشور در سه‌ماهه نخست امسال ۴.۸ درصد کاهش یافته که نسبت به افت ۱.۸ درصدی سال گذشته، نشان دهنده تشدید مشکلات برقرسانی به صنایع فولادی است. بیشترین کاهش مربوط به تولید مقاطع تخت فولادی با افت ۸.۶ درصد بوده است

به گزارش ایسنا، آمار تولید کل زنجیره آهن و فولاد کشور در مجموع سه‌ماهه سال جاری نشان می‌دهد که کاهش ۴.۸ درصدی تولید فولاد کشور در بهار امسال در حالی به ثبت رسیده که در مدت مشابه سال گذشته نرخ افت تولید فولاد ۱.۸ بوده است؛ این موضوع حاکی از تشدید محدودیت‌های برقی فولادسازان در سال جاری است.

محدودیت‌های برق، امسال از ۱۶ فروردین بر فولادسازان تحمیل شد و از نیمه اردیبهشت‌ماه به ۹۰ درصد رسید؛ در این شرایط عملاً واحدهایی موفق به تولید حادقلی شدند که یا نیروگاه داشتند یا برق سبز خریداری کرده بودند؛ در بین محصولات زنجیره فولاد، تنها آهن اسفنجی و کنسانتره سنگ‌آهن رشد تولید داشته که آن هم اندک و بیشتر ناشی از ورود ظرفیت‌های جدید به مدار تولید بوده است. طبق آمار، کنسانتره سنگ‌آهن و آهن اسفنجی به ترتیب ۲.۸ درصد و یک درصد رشد، توانسته‌اند آمار افزایش تولید را رقم بزنند؛ این در حالی است که در مقابل، بیشترین نرخ افت تولید به میزان ۸.۶ درصد به تولید مقاطع تخت فولادی اختصاص یافته است.

همانطور که اشاره شد، تولید کنسانتره سنگ‌آهن بیشترین رشد تولید را نسبت به مدت مشابه سال گذشته داشته است؛ طی سه‌ماهه ابتدایی امسال ۱۱.۵ میلیون تن (۱۱ میلیون و ۴۷۷ هزار تن) آهن اسفنجی تولید شده که یک درصد بیش از ۱۱ میلیون و ۳۴۲ هزار تن تولید شده در مدت سه‌ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۳ است. در مدت بهار سال جاری ۱۶ میلیون و ۴۶۰ هزار تن کنده سنگ‌آهن تولید شده که نسبت به ۱۸ میلیون و ۴۸۵ هزار تن تولیدی در بهار سال گذشته، ۸.۴ درصد کم‌تر است. در سه‌ماهه نخست امسال، به ترتیب دو میلیون و ۴۶۲ هزار تن مقاطع تخت فولادی و سه میلیون و ۱۶۶ هزار تن مقاطع طویل فولادی تولید شده که در مقایسه با دو میلیون و ۶۹۲ هزار تن مقاطع تخت و سه میلیون و ۲۲۷ هزار تن مقاطع طویل تولید شده در سه‌ماهه نخست سال گذشته، تولید مقاطع تخت ۸.۶ درصد و تولید مقاطع طویل ۷.۶ درصد افت کرده است.

جواییه روابط عمومی وزارت اقتصاد به روزنامه چارسوق

✂️ مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به گزارش روزنامه چهارسوق در تاریخ یک مرداد ۱۴۰۴ با عنوان «تور مدنی زاده در وزارت اقتصاد» اعلام کرد: در این گزارش تلاش شده با روایت ناصح و جهت‌دار از اقدامات خبر وزیر اقتصاد، تصویری نادرست ارائه شود.

بانگهای ساده و پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت اقتصاد کاملاً مشهود است، در مدت بیش از یک ماه گذشته که همزمان با جنگ ۱۲ روزه اخیر بوده، وزارت امور اقتصادی و دارایی تصمیمات و اقدامات متعددی را با هدف تداوم پایدار خدمات‌دهی به مردم و فعالان اقتصادی و جلوگیری از وقفه‌آن، در حوزه‌های گمرک، مالیات، بورس، بیمه، سرمایه‌گذاری خارجی، تأمین مالی، خصوصی‌سازی، مبارزه با پولشویی، اصلاح رویه‌های اجرایی، بهبود محیط کسب‌وکار و... در دستور کار قرار داده و اجر کرده است. این اقدامات نشان می‌دهد که یازدهم میدانی تنها گوشه‌ای کوچک از کارنامه کاری وزیر در این مدت محسوب می‌شود.

دکتر سید علی مدنی زاده از زمان تصدی مسئولیت وزارت امور اقتصادی و دارایی، بازدیدهای منظم و متعددی از بخش‌های مختلف این وزارتخانه داشته‌اند. این اقدام، نه تنها نشانه‌ای از «ناشنایی» یا حوزه اقتصادی نیست، بلکه بیانگر رویکرد میدانی، ارتباط مستقیم با بدنه کارشناسی و اهتمام جدی به شناخت دقیق غنروا قع‌پدینانه است، بلکه می‌تواند به تکرار خطاهای گذشته منجر شود.

دیدارهای وزیر اقتصاد با کارشناسان و فعالان اقتصادی و بازدیدهای میدانی در روزهای پس از استعزاز نشان می‌دهد که رویکرد دکتر مدنی زاده، «بیش میزنشینی» و تصمیم‌گیری در خلأ نیست، بلکه وی از طریق ارتباط مستقیم با بدنه کارشناسی ستاد وزارتخانه، زیرمجموعه‌ها و کارشناسان اقتصادی تلاش دارد از همه ظرفیت‌ها و دیدگاه‌های برای بهبود شرایط اقتصاد کشور و ساختن ایران قوی بهره بگیرد. به نگارندگان گزارش فوق باید یادآور شد که انتظار تصمیم‌گیری بدون شناخت کامل از سازوکار آن‌هم در شرایط حساس کنونی، نه تنها غیرواقع‌بینانه است، بلکه می‌تواند به تکرار خطاهای گذشته منجر شود. روابط عمومی وزارت اقتصاد ضمن احترام به رسانه‌ها و نقش نظارتی آن‌ها، توصیه می‌کند، با نگاهی جامع، منصفانه، واقع‌نگر و برپایه مستندات، اقدامات دستگاه‌ها را نقد و بررسی کنند. نقد مسئولانه می‌تواند به اصلاح امور کمک کند و سبب تقویت اعتماد عمومی شود.

■ شنبه ۴ مرداد ۱۴۰۴ | ۱ صفر ۱۴۴۷ | ۲۶ July ۲۰۲۵ | سال اول | شماره ۲۳۵

■ چاپخانه: صمیم | تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲ | روابط عمومی: ۰۹۲۱۳۹۰۹۶۹

■ مدیر مسئول: مهدی مهرپور

■ کد پستی: ۱۴۱۹۹۷۳۱۶۸ | آدرس: خیابان آزادی - چهارراه فرصت - پلاک ۹۸ - طبقه ۶

📊 نموداریک

📊 جدول یک

محصولات سوار ی تولیدی	۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰
خانواده X۲۰۰	۱۷۹۰۰۰	۲۳۳۰۰۰	۳۱۰۰۰۰	۲۶۴۰۰۰
خانواده شاهین	۴۷۲۰۰	۵۶۴۰۰	۳۴۳۰۰	۲۲۷۰۰
خانواده X۱۰۰	۷۲۲۰۰	۶۱۰۰۰	۴۶۷۰۰	۲۵۵۰۰
خانواده اطلس	۲۲۱۰۰	۱۷۰۰۰	-	-

تعداد محصولات سواری تولیدی فروش رفته سایپا

گزارش

حجت بین‌آبادی

پژوهشگر حوزه بودجه و مالی

✂️ سایپا دومین خودروساز بزرگ کشور، در حالی با زیان

انباشته ۱۳۸ همتی، بدهی بانکی سنگین و کاهش تولید در محصولات اصلی مواجه است که همچنان در سیطره دولت و زیرمجموعه‌های خودش گرفتار مانده و خصوصی‌سازی آن به تأخیری مزمن و سیاست‌زده دچار شده است.

امروزه یکی از مهم‌ترین زنجیره‌های تولیدی کشور، صنعت خودروسازی محسوب می‌شود. در این بین، «گروه خودروسازی سایپا» به عنوان دومین خودروساز بزرگ کشور نقش تعیین‌کننده‌ای در این صنعت ایفا می‌کند اما در حال حاضر، سایپا به دلیل سیاست‌گذاری‌های غلط، تیم‌های مدیریتی ناکارآمد و دخالت‌های سیاسی مختلف، در وضعیت آسفری قرار دارد.

در سالیان گذشته، دولت برای نجات سایپا از بحران‌های متعدد عملیاتی، به فکر واگذاری سهام و مدیریت آن به بخش خصوصی واقعی افتاده است. اخیراً هم پس از تعلیق چند هفته‌ای و توقف موقت واگذاری سهام گروه خودروسازی سایپا، با نامه مدیرعامل آن و تأکید شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا، فرآیند خصوصی‌سازی این غول اقتصادی کشور مجدداً آغاز شده است. در این جهت در ادامه به مهم‌ترین گلوگاه‌های مالی و مدیریتی سایپا پرداخته شده است.

همانطور که در نمودار یک مشاهده می‌شود، متأسفانه زیان انباشته این غول اقتصادی با ۴۳ درصد افزایش از ۲۵.۹ همت در پایان سال ۱۳۹۸ به ۱۳۸ همت در پایان سال ۱۴۰۳ رسیده است.

اما یکی از شاخص‌های مهمی که عملکرد تیم‌های مدیریتی مختلف در سایپا را به خوبی نشان می‌دهد، زیان خالص هر سال مالی است. طبق نمودار ۲ در ۶ سال منتهی به پایان ۱۴۰۳، زیان خالص شرکت به دلیل سیاست قیمت‌گذاری دستوری و دخالت‌های دولتی موجود در تاروپود ساختار این خودروساز، افزایشی بوده، به طوری که زیان خالص سایپا در ۱۴۰۳ نسبت به ۱۴۰۲ با افزایش ۷۴ درصدی به رکورد ۴۰۶ همت رسید. براساس بررسی‌های

نجات اقتصاد پاکستان از مسیر ایران

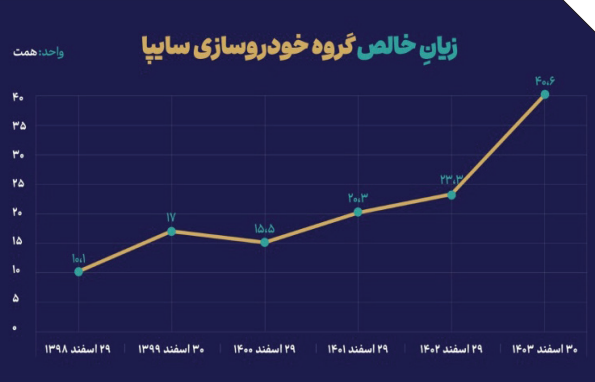
موفقیت محدودی روبه‌رو شده است. همچنین، فقر در پاکستان به دلیل شوک‌های اخیر، اندکی افزایش یافته است. پاکستان بین سال‌های ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۸ با گسترش فرصت‌های اقتصادی، بیشترین قابل

توجهی در جهت کاهش فقر داشته اما این روند به بهبود شرایط اجتماعی-اقتصادی منجر نشده است و بیش از یک‌سوم کودکان در سن مدرسه در سراسر پاکستان از مدرسه خارج شده‌اند. محدودیت‌های اساسی، از جمله کم‌سری‌های مالی، سیاست‌های تجاری حمایت‌گرایانه، کشاورزی غیرمولد، محیط کسب‌وکار دشوار، حضور سنگین دولت در اقتصاد و بخش انرژی ناپایدار، منجر به رشد کند و ناپایدار شده‌اند.

نرخ فقر تخمینی برای طبقه متوسط رویه به پایین در سال مالی ۲۰۲۴، تقریباً ۴۲.۳ درصد (۳.۶۵ دلار آمریکا در روز) بر اساس برابری قدرت خرید) بود و ۲.۶ میلیون پاکستانی دیگر نسبت به سال قبل به زیر خط فقر سقوط کردند. البته این کشور در جهت تثبیت اقتصاد کلان پیشرفت‌هایی داشته است. در آغاز سال مالی

۲۰۲۴، اقتصاد پاکستان در مواجهه با عدم قطعیت سیاسی، تشدید سیاست‌های پولی جهانی و عدم تعادل‌های مالی و خارجی، با یک بحران اقتصادی بالقوه روبه‌رو شد که منجر به فشار بر قیمت‌های داخلی و ذخایر خارجی شد. این کشور برای حفظ ذخایر، اقداماتی در راستای مدیریت واردات و خروج سرمایه انجام داد که زنجیره‌های تأمین محلی را مختل، فعالیت اقتصادی را کاهش داد و فشارهای تورمی را تشدید کرد. در این میان، عدم قطعیت سیاسی نیز با برگزاری موفقیت‌آمیز انتخابات عمومی کاهش یافت. همراه با شرایط آب و هوایی مطلوب و کاهش شرایط خارجی، اقتصاد در سال مالی ۲۰۲۴ شروع به بهبود کرد. در نتیجه، رشد تولید ناخالص داخلی واقعی با هزینه‌عامل تولید در سال مالی ۲۰۲۴ نسبت به سال گذشته، ۲.۵ درصد افزایش یافت. این شاخص در سال مالی ۲۰۲۳، تقریباً ۰.۲ درصد کاهش یافته بود.

📊 نمودار ۲

📊 جدول ۲

سهامداران عمده گروه خودروسازی سایپا	درصد سهم
شرکت سرمایه‌گذاری گروه صنعتی (زا)سهامی عام)	۱۶.۹۶
سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران	۱۶.۸۱
موسسه صندوق حمایت و بازتوسنگی کارکنان فولاد	۱۴.۵۳
شرکت پیشگامان بازرگانی ستاره تابان (سهامی خاص)	۹.۷۳
شرکت گروه سرمایه‌گذاری سایپا	۸.۶۹
شرکت تجارت الکترونیک خودرو تابان	۲.۹۸
شرکت کربان موتور	۲.۰۲
شرکت خدمات و تجارت بیم خودرو	۱.۹۱
صندوق سرمایه‌گذاری ثابت حامی یکم مفید	۱.۸۵
شرکت سرمایه‌گذاری توسعه صنعتی نیوان ابتکار (سهامی عام)	۱.۲۳
صندوق سرمایه‌گذاری ثابت حامی دوم مفید	۱.۲۱
صندوق سرمایه‌گذاری ثابت آوند مفید	۱.۱۹

وضعیت ناامیدکننده سایپا در آستانه واگذاری

سالیانه در این بازه زمانی تعجب کرد، چراکه هزینه‌های مالی، بخش قابل توجهی از این زیان‌های خالص را تشکیل می‌دهد، به نحوی که ۵۶ درصد از زیان خالص ۴۰۶ همتی در سال ۱۴۰۳، ناشی از هزینه‌های مالی این شرکت است. نمودار ۲

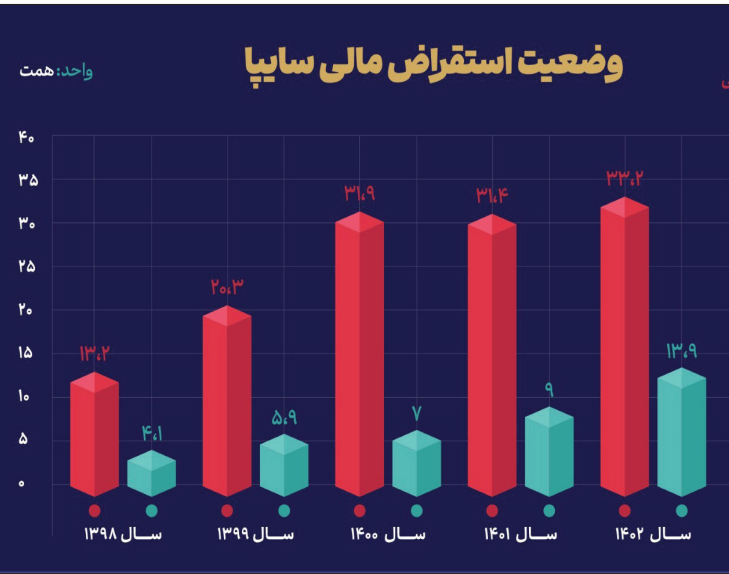
سهامداران عمده

گروه خودروسازی سایپا از لحاظ سهامداران (مالکان) دارای وضعیت پیچیده‌ای است. شاید با توجه به جدول ذیل که ترکیب سهامداران عمده این بازیگانه اقتصادی را نشان می‌دهد، در نگاه اول به غیردولتی بودن سایپا اذعان کنید ولی در ادامه با بررسی بیشتر سهامداران عمده خود این شرکت‌ها، غلط بودن «گزاره غیردولتی بودن سایپا» اثبات می‌شود. جدول ۲

۵۱ درصد سهام شرکت سرمایه‌گذاری گروه صنعتی زا متعلق به زیرمجموعه‌های سایپا است (گروه سرمایه‌گذاری سایپا و سرمایه‌گذاری کارکنان سایپا). سازمان گسترش و توسعه صنایع ایران (ایرو) هم که مالکیت ۱۶.۸۱ درصد از سهام سایپا را برعهده دارد، متعلق به وزارت صمت است. موسسه صندوق حمایت و بازتوسنگی کارکنان فولاد ذیل وزارت کار در حال فعالیت است.

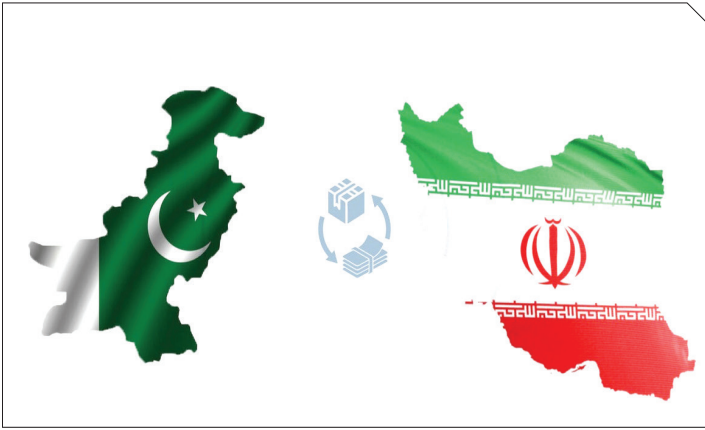
شرکت‌های پیشگامان بازرگانی ستاره تابان و تجارت الکترونیک خودروتابان هم متعلق به شرکت سرمایه‌گذاری کارکنان سایپا (شرکت فرعی سایپا) هستند. شرکت‌های سرمایه‌گذاری و توسعه مجموعه‌های سایپا نیوان ابتکار و گروه سرمایه‌گذاری سایپا هم جزو شرکت‌های فرعی گروه خودروسازی سایپا محسوب می‌شوند. با این وجود مطابق جدول ۳، ذی‌نفعان سهامداران عمده گروه سایپا به ترتیب با حدود ۳۱ و ۴۰ درصد مالکیت، دولت و خود گروه خودروسازی سایپا هستند. با توجه به اینکه آن ۴۰ درصد سهامداری زیرمجموعه‌های سایپا در خود گروه خودروسازی سایپا فضا را برای دو سهامدار دولتی دیگر باز می‌کند، می‌توان اظهار داشت که در واقعیت و اصطلاح «در کف میدان»، دولت فقط تصمیم‌گیرنده و سهامدار عمده گروه خودروسازی سایپا است.

در پایان با توجه به موارد مطرحه، امید است که نهادهای نظارتی، سازمان خصوصی‌سازی و وزارت صمت، سهام (مالکیت) و مدیریت سایپا را پس از اهلست‌سختی دقیق و صحیح از متقاضیان خرید سهام دولت در سایپا، با شوی‌های شفاف و هوشمندانه به کارآمدترین خریدار واگذار نمایند.

متوجه می‌شویم مقدار تولیدی از مدل‌هایی چون خانواده X۲۰۰ و شاهین در سال ۱۴۰۳ با کاهش همراه بوده که در جدول یک مشخص شده است.

شرکت در طول سالیان اخیر با توجه به کاهش تولید و افزایش هزینه‌های فروش، اداری و عمومی (افزایش زیان خالص)، مجبور به تأمین مالی ریسک‌آور از خارج ساختار شرکت به صورت تسهیلات مالی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی گردیده است. بدین منظور، گروه خودروسازی سایپا (شرکت مادر و زیرمجموعه‌ها) در سال ۱۴۰۳ با ثبت یک رشد ۱۷۰ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۸، به مبلغ ۳۶.۲ همت تسهیلات مالی از نظام بانکی دریافت کرده است؛ به عبارت دیگر سایپا در سال ۱۴۰۳ تقریباً به اندازه کل تسهیلات قرض الحسنه فرزندآوری با ودیعه مسکن مستاجران، از سیستم بانکی کشور تسهیلات گرفته است (در ۱۴۰۳ مبلغ کل تسهیلات قرض الحسنه اعتبار بخش خصوصی است. همچنین، تسهیلات ۳۶.۹ و ۳۸.۱ میلیاردی در کف میدان، دولت فقط تصمیم‌گیرنده و سهامدار عمده گروه خودروسازی سایپا است. در پایان با توجه به موارد مطرحه، امید است که نهادهای نظارتی، سازمان خصوصی‌سازی و وزارت صمت، سهام (مالکیت) و مدیریت سایپا را پس از اهلست‌سختی دقیق و صحیح از متقاضیان خرید سهام دولت در سایپا، با شوی‌های شفاف و هوشمندانه به کارآمدترین خریدار واگذار نمایند.

که نشان دهنده ظرفیت رشد قابل توجه صادرات کشاورزی از طریق مشارکت‌های استراتژیک است. وی در جریان مذاکرات خود با نمایندگان شرکت‌های چینی، بر اهمیت تعمیق روابط با پاکستان و چین با تمرکز بر بخش‌های کشاورزی و فناوری اطلاعات در مرحله بعدی کردیدر اقتصاد چین و پاکستان (CPEC) تأکید کرده که تبدیل CPBC به یک توافق تجاری-تجاری، سرمایه‌گذاری گسترده‌ای را در بخش کشاورزی پاکستان ایجاد می‌کند و صادرات را بیش از گذشته افزایش می‌دهد. در مجموع، هدف صادرات از کشاورزی یکی از اجزای کلیدی این دیدگاه است و دستیابی به آن نه فقط ذخایر ارزی کشور را افزایش می‌دهد، بلکه به رفاه کلی ملت نیز کمک می‌کند.

رفاقت با ایران

باوجود ظرفیت بالا، تجارت سالانه دو کشور بین ۲.۵ تا ۳ میلیارد دلار در نوسان بوده که فاصله بسیاری به میزان هدف گذاری شده ۱۰ میلیارد دلاری دارد. به باور کارشناسان، بازارچه‌های مرزی، کاهش گذرگاه‌های جدید مرزی و رفع موانع بانکی می‌تواند در این راستا مؤثرانه‌ا باشد؛ اما این همکاری می‌تواند به دو حوزه راهبردی انرژی و ترانزیت گسترش یابد. کمبود انرژی از مدت‌هاست که مانع پیشرفت اقتصادی پاکستان شده است. قطعی‌مکرر برق و تأمین انرژی غیرقابل اعتماد، تولید صنعتی را مختل کرده و مانع سرمایه‌گذاری خارجی می‌شود. بخش انرژی از سرمایه‌گذاری بین‌المللی از طریق سرمایه‌گذاری‌ها و همکاری‌های مشترک را پیش‌بینی می‌کند. نخست وزیر، مناطق کلیدی از جمله عربستان سعودی، امارات متحده عربی، قطر، کویت و ترکیه را در نظر دارد که می‌توان پروژه‌های مشترک کشاورزی را در آن‌ها آغاز کرد. انتظار می‌رود این همکاری‌ها راه‌های جدیدی را برای محصولات کشاورزی پاکستان باز کند و حجم صادرات را افزایش دهد. به‌ویژه، پیش‌بینی می‌شود حجم تجارت با ترکیه به ۱۵ میلیارد دلار برسد